

Svenska som andraspråk för lärare i åk 4–6, 30 högskolepoäng (1–30). Ingår i Lärarlyftet.

Swedish as a Second Language for Teachers Years 4-6, (30 cr).
Included in Lärarlyftet
30 hp

Uppdragsutbildning

960L76

Gäller från: 2026 HT

Fastställd av	Huvudområde	
Utbildningsvetenskaps nämnd för kursplaner	Inget huvudområde	
Fastställandedatum	Utbildningsnivå	Fördjupningsnivå
2026-01-12	Grundnivå	GXX
Reviderad av	Utbildningsområde	
	Humanistiska området, Undervisningsområdet	
Revideringsdatum	Ämnesgrupp	
	Svenska som andraspråk	
Gavs första gången	Gavs sista gången	
HT 2026		
Institution	Ersätts av	
Institutionen för kultur och samhälle		

Förkunskapskrav

Anställd som lärare med en behörighetsgivande lärarexamen som är avsedd för åk 4–6 och/eller åk 7–9 utan att vara ämnesbehörig. Huvudmans godkännande behövs.

Lärandemål

Efter avslutad kurs ska deltagaren kunna:

Lärandemål del 1

- visa grundläggande kunskaper om svenska språkets grammatik
- analysera inlärares (åk 4–6) skriftspråkliga produktion
- visa grundläggande kunskaper om svenska språkets ljudsystem
- använda sina teoretiska kunskaper vid analys av andraspråksinlärares svenska uttal och stavning.

Lärandemål del 2

- tillämpa aktuella teorier och modeller vid bedömning av andraspråksinlärares skriftspråkliga produktion i åk 4–6
- diskutera konsekvenser av bedömning för samt lärares prioriteringar i samband med bedömning av andraspråksinlärares skriftspråkliga produktion.

Lärandemål del 3

- redogöra för teoretiska utgångspunkter för organisation, planering och genomförande av andraspråksundervisning för inlärare i åk 4–6
- redogöra för olika språkutvecklande arbetssätt
- planera och utvärdera undervisningsmoment inom ämnet
- på en grundläggande nivå redogöra för betydelsen av flerspråkig undervisning, translanguaging
- resonera kring språkliga normer och attityder till flerspråkighet.

Lärandemål del 4

- redogöra för teorier om litteracitetsutveckling på ett andraspråk
- relatera texttypers komplexitet, språkliga drag, struktur och syfte till elevers litteracitetsutveckling
- föra ämnesdidaktiska resonemang rörande språkutvecklande arbetssätt med utgångspunkt i kursplanen och begreppet litteracitet
- planera undervisningsmoment för arbete med olika texttyper utifrån ett språkutvecklande perspektiv.

Kursinnehåll

Del 1: Svenska språkets struktur i ett andraspråksperspektiv

Ämnesteoretiskt innehåll i förhållande till årskurs/skolform: I kursen studeras svenskans grammatiska system. Den studerande orienterar sig också om andra språks strukturer och reflekterar kring andraspråksinlärares skriftspråkliga produktion. Även ordbildning behandlas. I kursen studeras svensk fonetik, fonologi och uttal ur ett kontrastivt perspektiv. Relationen mellan uttal och stavning diskuteras.

Ämnesdidaktiskt innehåll i förhållande till årskurs/skolform: Den studerande lär sig hur man planerar och genomför språkutvecklande undervisning med grammatik- och uttalsmoment riktade mot elever i åk 4–6.

Aktuella styrdokument: Aktuella delar av det centrala innehållet i Lgr 22 Svenska som andraspråk åk 4–6.

Språkliga strukturer och normer. Ords böjningsformer, meningsbyggnad med huvudsatser och bisatser samt svenska språkets ordföljd i jämförelse med andra språk eleven kan. Textbindning med hjälp av sambandsord. Stavning, skiljetecken och ordklasser. Uttal, satsmelodi och sambandet mellan betoning och betydelse. Svenska språkets uttal i jämförelse med andra språk eleven kan.

Del 2: Andraspråksutveckling och språkfärdighet

Ämnesteoretiskt innehåll i förhållande till årskurs/skolform: I kursens studeras aktuella teorier och modeller för bedömning av andraspråksutveckling och språkbehärskning såsom processbarhetsteori och performansanalys samt Skolverkets bedömningsstöd. Bedömning diskuteras utifrån olika teorier om språkfärdighet och forskning om utveckling av vardagsspråk och skolspråk behandlas.

Ämnesdidaktiskt innehåll i förhållande till årskurs/skolform: I kursen diskuteras även olika syften med bedömning samt dess konsekvenser för såväl andraspråks elever som för lärarens planering av undervisningen. Begreppet formativ bedömning som utgångspunkt för andraspråkutveckling berörs liksom lärares prioriteringar och avvägningar i samband med bedömning av inlärarespråk. Med utgångspunkt i texter skrivna av andraspråksinlärare studeras utvecklingsnivåer samt språkliga drag som brukar orsaka svårigheter för inlärare av svenska som andraspråk. Utifrån deltagarnas egna undervisnings- och bedömningserfarenheter samt forskning diskuteras hur undervisning kan organiseras för att bemöta elever med behov av särskilt stöd.

Aktuella styrdokument: Aktuella delar av syftesbeskrivningen till Lgr 22 Svenska som andraspråk åk 4–6.

Genom undervisningen ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sitt svenska tal- och skriftspråk så att de får tilltro till sin språkförmåga och kan uttrycka sig i olika sammanhang och för skilda syften. Det innebär att eleverna genom undervisningen ska ges möjlighet att utveckla språket för att tänka, kommunicera och lära.

Del 3 Den flerspråkiga undervisningssituationen

Ämnesteoretiskt innehåll i förhållande till årskurs/skolform: I kursen studeras inledningsvis styrdokument för skolämnet svenska som andraspråk samt studier

av teoretiska utgångspunkter för organisation, planering, genomförande av andraspråksundervisning och betygsättning i åk 4–6. Kunskap om styrdokumenterna ligger till grund för det fortsatta arbetet där fokus ligger på att planera och diskutera ämnets centrala innehåll utifrån ett inkluderande förhållningssätt där nyanlända elevers kulturella bakgrund och erfarenheter utgör utgångspunkten för fortsatt utveckling av språk, ämne och kognitiva förmågor. Även genusperspektiv i undervisningen behandlas här. De pedagogiska och metodiska tillämpningar som studeras och diskuteras i förhållande till undervisning i ämnet Svenska som andraspråk är transspråkande, kollaborativt och laborativt arbetssätt och hur digitala verktyg kan användas i en språk- och kunskapsutvecklande undervisning.

Ämnesdidaktiskt innehåll i förhållande till årskurs/skolform: Den studerande lär sig hur man kartlägger, behandlar och förhåller sig till flerspråkighet i undervisningen samt hur man med utgångspunkt i elevernas flerspråkighet som resurs planerar, genomför och utvärderar språkutvecklande undervisning. Det ingår i kursen att söka och kritiskt granska information om forskning.

Aktuella styrdokument: Aktuella delar av syftesbeskrivningen i Lgr 22. Svenska som andraspråk åk 4–6.

Genom att undervisningen utgår från ett andraspråksperspektiv ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sitt svenska tal- och skriftspråk så att de får tilltro till sin språkförmåga och kan och vågar uttrycka sig i olika sammanhang och för skilda syften. Därigenom ska eleverna ges möjlighet att utveckla sitt svenska språk för att tänka, kommunicera och lära. Eleverna ska även ges möjlighet att utveckla olika strategier för hur man lär sig språk samt strategier för att stödja den egna kommunikationen.

Del 4 Läs- och skrivutveckling på ett andraspråk

Ämnesteoretiskt innehåll i förhållande till årskurs/skolform: Begreppet litteracitet behandlas och relateras till aktuella styrdokument i syfte att belysa de språkliga förmågor eleverna ska utveckla när det gäller att läsa, skriva och förstå olika genrer med fokus på texttyper i skolans alla ämnen, skönlitterära texter och vetenskapligt skrivande. I kursen studeras inledningsvis teorier och forskning om litteracitetsutveckling på ett andraspråk liksom om lässtrategier. Även teorier om betydelsen av elevens litteracitet på sitt förstaspråk för litteracitetsutvecklingen på dennes andraspråk berörs. Olika texttyperns komplexitet, språkliga drag, struktur och syfte analyseras och relateras till elevers litteracitetsutveckling. Även kunskapsspråkets och det ämnesspecifika språkets typiska drag studeras samt dess betydelse för elevens litteracitetsutveckling på sitt andraspråk.

Ämnesdidaktiskt innehåll i förhållande till årskurs/skolform: De teoretiska kunskaperna ligger till grund för deltagarnas arbete med att planera undervisning med fokus på att utveckla läs- och skrivförmågorna vad gäller såväl kunskapsspråk som ämnesspecifikt språk. Vid detta arbete diskuteras och problematiseras även val av texter utifrån ett interkulturellt förhållningssätt. Till denna del knyts även arbete med hur digitala verktyg kan användas i undervisningen med syftet att utveckla språk och kunskaper. Den studerande lär sig hur man planerar och genomför språkutvecklande undervisning om genrer i form av traditionellt skriftspråkliga, muntliga och digitala texter som ingår i undervisningen för åk 4–6.

Det ingår i kursen att söka och kritiskt granska information om forskning.

Aktuella styrdokument: Aktuella delar av det centrala innehållet i Lgr 22 Svenska som andraspråk åk 4–6.

Gemensam och enskild läsning. Läsrelaterade aktiviteter och strategier för att förstå, avkoda och tolka ord, begrepp och texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, både det direkt uttalade och sådant som är indirekt uttryckt. Gemensamt och enskilt skrivande. Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord, bild och ljud samspelar, såväl med som utan digitala verktyg.

Skönlitteratur för barn och unga från olika tider, från Sverige och övriga världen. Lyrik, dramatik, sagor och myter. Texter som belyser människors villkor och identitets- och livsfrågor.

Berättande texters budskap, språkliga drag och uppbyggnad. Tillbakablickar, miljö- och personbeskrivningar samt dialoger. Texternas ord och uttryck.

Sakprosatexter för barn och unga. Beskrivande, förklarande, instruerande och argumenterande texter. Texternas innehåll, uppbyggnad, typiska språkliga drag samt deras ord och begrepp.

Texter som kombinerar ord, bild och ljud samt texter i digitala miljöer. Texternas innehåll, uppbyggnad och typiska språkliga drag.

Undervisnings- och arbetsformer

Arbetet inom samtliga delar består av föreläsningar, seminarier, självständiga studier, tillämpningsuppgifter, gruppdiskussioner samt skriftlig/muntlig redovisning.

Examination

Skriftliga individuella tentamina samt obligatorisk närvaro på seminarier.

För att få VG på hela kursen krävs Väl Godkänt på minst hälften av kursens totala VG-grundande poäng.

Om det finns särskilda skäl, och om det med hänsyn till det obligatoriska momentets karaktär är möjligt, får examinator besluta att ersätta det obligatoriska momentet med en annan likvärdig uppgift.

Examinator får också besluta om anpassad examination eller alternativ examinationsform om examinator bedömer att det finns synnerliga skäl och examinator bedömer det möjligt utifrån kursens mål.

Den som med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid examination eller när en studieprestation annars ska bedömas kan underkännas på densamma.

Den som godkänts i prov får ej delta i förnyat prov för högre betyg.

Betygsskala

Tregradig skala, U, G, VG

Övrig information

Uppdragsutbildning är en utbildningsform som styrs av förordningen om uppdagsutbildning vid universitet och högskolor (SFS 2002:760).

Planering och genomförande av kursen ska utgå från kursplanens formuleringar. Den kursvärdering som ska ingå i varje kurs ska därför behandla frågan om hur kursen överensstämmer med kursplanen.

Kursen bedrivs på ett sådant sätt att likvärdiga villkor råder med avseende på kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Om det föreligger synnerliga skäl får rektor i särskilt beslut ange förutsättningarna för, och delegera rätten att besluta om, tillfälliga avsteg från denna kursplan.